

Original Research

***Predicting Multidimensional Delinquency Based on
Emotional Maturity and Thought Suppression: The
Role of Gender Moderation***

Fariborz Sedighi Arfaee¹
Reyhaneh Tabesh²

Abstract

Delinquency is one of the problems of adolescence that can cause disruption of social order and serious problems for the individual, family, and community, and several factors are involved in its occurrence. This study aimed to predict multidimensional delinquency based on emotional development and thought suppression and to investigate the role of gender moderation. The research method was descriptive and correlational. The statistical population included all high school students in Kashan in the academic year 2020-2021, of which 90 students were studied by the convenience sampling method. Data collection with multidimensional delinquency questionnaires (Sahami et al., 1396), emotional development (Singh and Bahargawa, 1974), and the White Bear Suppression Inventory (Wegner and Zanakas, 1994). Results of Simultaneous-entry regression analysis showed that both the variables of emotional development ($\beta=0.45$) and thought suppression ($\beta=0.24$) can predict multidimensional delinquency in adolescents. The role of gender in the relationship between emotional development and thought suppression and delinquency were also

---

1. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Humanities, University of Kashan, Kashan, Iran. fsa@kashanu.ac.ir. (**Corresponding Author**)

2. Master Student in psychology, Faculty of Humanities, University of Kashan, Kashan, Iran. reyhanetabesh@yahoo.com

Submit Date: 2022/14/05

Accept Date: 2022/27/09

confirmed; This means that the effect of these two variables on delinquency is different in girls and boys, and in boys, it predicts 36% of thought suppression and 41% of emotional deprivation of delinquency, and in girls, it predicts 49% of delinquency. It should be noted that the thought suppression variable in the group of girls was not able to predict multidimensional delinquency. Finally, by taking advantage of these results and providing training on strengthening emotional development and adaptive strategies to deal with stress and tension, a big step can be taken to reduce delinquency in adolescents.

Keywords

Multidimensional Delinquency, Emotional Maturity, Thought Suppression, Gender.

Introduction

Nowadays, delinquency and behavioural disorders have become the most important issues in the field of youth and adolescents (Kouhbanani nejad & Sanatkah, 2019) and many factors are effective in its occurrence, but one of the main dimensions that have a profound effect on other aspects is the psychological dimension (Dadsetan, 2011). Emotional maturity is one of these psychological assets (Rafidali, 2017) which refers to the ability to facilitate and guide emotional desires to achieve the desired goals (Yousef et al., 2011) and since delinquency usually follows a kind of emotional turmoil; This structure, which helps people to manage emotions and make appropriate decisions and actions, can also reduce the likelihood of delinquent behaviour (Firoozi, 2017.) On the other hand, suppression of thoughts is one of the coping styles of individuals to regulate emotions and thoughts (Spada and Wells, 2005) and in that person seeks to remove undesirable thoughts; But psychological evidence suggests that this practice can lead to increased self-criticism, anxiety, and anxiety, as well as a greater tendency toward norm-breaking behaviours following unsuccessful attempts to suppress thoughts.

In addition, the findings of some studies indicate that there are gender differences in committing crimes such as substance abuse, alcohol, etc. (Picoito et al., 2019), so it is important to pay attention to the issue of gender in the study of deviant and delinquent behaviours. Finally, considering the importance of identifying the causes and roots of delinquency and considering the contradictory results regarding gender differences in the occurrence of delinquent behaviours, the present study seeks to answer the question of whether

emotional maturity and the tendency to suppress the ability to predict multidimensional delinquency in adolescents has it? And does gender play a moderating role in this regard?.

Methodology

The present study was a descriptive correlational study and its statistical population included all high school students in Kashan in the academic year 1400-99, of which 90 (45 girls and 45 boys) (based on Fidell and Tabachnick formulas) were sampled. Data was collected by multidimensional delinquency questionnaires (Sahami et al., 2017), Emotional Maturity Scale (Singh and Bahargawa, 1991) and White Bear Suppression Inventory (Wegner & Zanakos, 1994) in two sections of a descriptive and inferential model (simultaneous regression) SPSS22 software was analyzed.

Findings

The results of regression analysis showed that predictor variables predict a total of 35% of delinquency variance in adolescents. Regarding the role of gender, the results of regression analysis showed that in the group of girls, only emotional maturity ($\beta = 0.49$) and in the group of boys, both variables of emotional maturity ($\beta = 0.41$) and suppression of thoughts ($\beta = 0.36$) were significantly delinquent. Predicts. The resulting coefficients of explanation also show that in the regression equation, in the group of boys, the research variables are explained as a total of 45% and in girls, 30% of the variance of delinquency.

Result

The results of this study showed the significant role of emotional maturity and thought suppression in predicting delinquency. Regarding the prediction of emotional maturity, it can be said that since in the phenomenon of delinquency, inability to control impulse and extreme tendency to express undesirable emotions are seen as significant symptoms, this can indicate emotional immaturity in the person and his weakness in management. Correct positive and negative emotions. The adult behaves emotionally by accepting social values and norms, does not act under the flow of irresponsible emotions, does not waste his energy and time on imaginary problems, and has characteristics such as self-control, kindness, empathy, cooperation, tolerance, and emotional stability

(Segal and Sawhney, 2018). Thus, emotional deprivation in this way can reduce the tendency of delinquency in individuals.

Regarding thought suppression, research has shown that in crimes such as substance abuse, alcohol, and smoking, despite the person's efforts to stay away from thoughts related to this behaviour, especially when there are certainly motivating factors, these thoughts still invade their minds. Suppression of thought increases physiological activity, activates negative needs and emotions in the individual and impairs inhibitory control (Purdon, 2020). As a person loses control of his or her control, he or she is more likely to engage in immoral and delinquent behaviours following thoughts about it.

In examining the role of gender, the findings showed that in girls only the variable of emotional maturity and in boys both variables of emotional maturity and suppression of thoughts can predict delinquency. Explaining this result, it can be said that in girls, emotional maturity and emotional management and the ability to delay needs - rather than suppressing thoughts - have a greater effect on reducing the tendency to delinquency. On the other hand, more communication between girls and their emotional expression can cause emotional exhaustion, and expressing their thoughts and mental concerns with others can in turn prevent them from being repressed. Also, thinking and consulting with others can be an alternative to inappropriate strategies-including expressing violence, breaking the law, smoking, etc.- against negative thoughts and feelings.

References

- Agnew, R., Brezina, T., Wright, J. P. & Cullen, F. T. (2002). Strain, personality traits, and delinquency: Extending general strain theory. *Criminology*, 40(1), 43-72.
- Aliverdinia, A. & Khakzad, Z. (2013). Explaining gender differences in deviant behaviors with general strain theory. *Iranian Journal of Sociology*, 14(4), 97-130. (In Persian)
- Bright, C. L., Sacco, P., Kolivoski, K. M., Stapleton, L. M., Jun, H. J. & Morris-Compton, D. (2017). Gender differences in patterns of substance use and delinquency: A latent transition analysis. *Journal of Child & Adolescent Substance Abuse*, 26(2), 162-173.
- Cauffman, E. (2008). Understanding the female offender. *Future of Children*, 18, 119-142.
- Colins, O. F., Fanti, K. A., Salekin, R. T. & Andershed, H. (2017). Psychopathic personality in the general population: Differences and similarities across gender. *Journal of Personality Disorders*, 31(1), 49-74.

- Cornelius, J. R., Reynolds, M., Martz, B. M., Clark, D. B., Kirisci, L. & Tarter, R. (2008). Premature mortality among males with substance use disorders. *Addictive Behaviors*, 33(1), 156-160.
- Efrati, Y., Kolubinski, D. C., Marino, C. & Spada, M. M. (2021). Modelling the contribution of metacognitions, impulsiveness, and thought suppression to behavioural addictions in adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(7), 1-21.
- Firoozi, M. (2017). Alexithymia and Perceived Loneliness: An Alarm for Girls' Tendency to High-Risk Behaviors. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 15(3), 189-212. (In Persian)
- Goldstein, A. L., Walton, M. A., Cunningham, R. M., Trowbridge, M. J. & Maio, R. F. (2007). Violence and substance use as risk factors for depressive symptoms among adolescents in an urban emergency department. *Journal of Adolescent Health*, 40, 276- 279.
- Haji Alizadeh, K., Bahreinian, A., Naziri, G. & Modares Gharavi, M. (2009). The role of cognitive variables, metacognitive dimensions and emotions in substance abuse behaviors. *Advances in Cognitive Sciences*, 11(3), 1-12. (In Persian)
- Herrera, C. M. & Boxer, P. (2019). The role of gender in risk for substance use among justice-involved youth. *Children and Youth Services Review*, 100, 485-493.
- Higgins, G. E., Piquero, N. L. & Piquero, A. R. (2011). General strain theory, peer rejection, and delinquency/crime. *Youth & Society*, 43(4), 1272-1297.
- Jeynes, W. H. (2002). The relationship between the consumption of various drugs by adolescents and their academic achievement. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 28(1), 15-35.
- Jones, S. E., Miller, J. D. & Lynam, D. R. (2011). Personality, antisocial behavior, and aggression: A meta-analytic review. *Journal of Criminal Justice*, 39(4), 329-337.
- Kapri, U. C. & Rani, N. (2014). Emotional maturity: Characteristics and levels. *International Journal of Technological Exploration and Learning*, 3(1), 359-361.
- Kelly, A. E. & Kahn, J. H. (1994). Effects of suppression of personal intrusive thoughts. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(6), 998-1006.
- Kouhbanani Nejad, S. & Sanatkah, A. (2019). Investigating the rate of high-risk behaviors and measuring the family and educational factors affecting it in female students of Kerman. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 17(4), 37-70. (In Persian)
- Maldonado, R. C., DiLillo, D. & Hoffman, L. (2015). Can college students use emotion regulation strategies to alter intimate partner aggression-risk

- behaviors? an examination using I3 theory. *Psychology of Violence*, 5, 46–55.
- Mansournejad, Z., Poorseyyed, S., Kiani, F. & Khodabakhsh, M. (2013). Effectiveness of communication skills training on emotional maturity evolution of female students on the eve of marriage. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 15(59), 158-170. (In Persian)
- Montgomery, K. L., Thompson, S. J. & Barczyk, A. N. (2011). Individual and relationship factors associated with delinquency among throwaway adolescents. *Children and Youth Services Review*, 33(7), 1127-1133.
- Pastey, G. S. & Aminbhavi, V. A. (2006). Impact of emotional maturity on stress and self confidence of adolescents. *Journal of Indian Academy of Applied Psychology*, 32(1), 69-75.
- Picoito, J., Santos, C., Loureiro, I., Aguiar, P., & Nunes, C. (2019). Gender-specific substance use patterns and associations with individual, family, peer, and school factors in 15-year-old Portuguese adolescents: a latent class regression analysis. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 13(1), 1-12.
- Purdon, C. (2020). Thought suppression. Oxford University Press.
- Purdon, C., Rowa, K. & Antony, M. M. (2007). Diary records of thought suppression by individuals with obsessive-compulsive disorder. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 35, 47–59.
- Rafeedali, E. (2017). Influence of self concept and emotional maturity on leadership behaviour of secondary schools heads in Kerala, *European Journal of Education Studies*, 8(11), 11-19.
- Rajabipur, M. (2008). Criminal activity among students in Iran: How the police may prevent its growing trends in the society, from the perspective of education experts. *Danesh-e-Entezami*, 10(2), 128-151. (In Persian)
- Raje, D. & Srivastava, N. (2014). A study of emotional maturity and resilience among the juvenile delinquents and non-juvenile delinquents. *Indian Journal of Health & Wellbeing*, 5(9), 1078-1080.
- Rashed, A. (2002). Juvenile Delinquency in Saudi Arabia: Testing Social Disorganization Theory. Mississippi State University: ProQuest Dissertations Publishing.
- Richmond, S., Hasking, P. & Meaney, R. (2017). Psychological distress and non-suicidal self-injury: The mediating roles of rumination, cognitive reappraisal, and expressive suppression. *Archives of Suicide Research*, 21(1), 62-72.
- Rogier, G., Garofalo, C. & Velotti, P. (2019). Is emotional suppression always bad? A matter of flexibility and gender differences. *Current Psychology*, 38(2), 411-420.

- Sabzi, N. & Sheikholeslami, R. (2016). The mediating role of emotional maturity in the relationship between family communication patterns and empathy. *Developmental Psychology (Journal of Iranian Psychologist)*, 12(46), 141-153. (In Persian)
- Saed, O., Purehsan, S., Aslani, J. & Zargar, M. (2011). The role of thought suppression, meta-cognitive factors and negative emotions in prediction of substance dependency disorder. *Etiadpajohi*, 5(18), 69-84. (In Persian)
- Sahami, S., Hosseinzehi, E. & Parvizzadeh, N. (2017). Building and validationg multidimensional scale pf adolescent and youth juvenile delinquency. *Journal of Psychological Models and Methods*, 8(3), 71-86. (In Persian)
- Salehi, B. & Asghari Ebrahim Abad, M. (2019). Investigating the impact of the role and dimensions of religion and distress tolerance in predicting the psychological safety of infertile women. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 17(1), 165-192. (In Persian)
- Sehgal, K. & Sawhney, S. (2018). Delinquency proneness among adolescents in relation to emotional maturity and demographic variables. *Aayushi International Interdisciplinary Research Journal*, 5(3), 24-27.
- Sharma, N., Sharma, S. & Kang, T. K. (2017). Assessment of social and emotional maturity in juvenile delinquents. *Indian Journal of Positive Psychology*, 8(4), 645-647.
- Siegel, L. J. & Welsh, B. C. (2014). *Juvenile Delinquency: Theory, Practice, and Law*. United States: Cengage Learning.
- Singh, D., Kaur, S. & Dureja, G. (2012). Emotional maturity differentials among university students. *Journal of Physical Education and Sport Management*, 3(2), 41-45.
- Spada, M. M. & Wells, A. (2005). Metacognitions, emotion and alcohol use. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 12, 150-155.
- Squian, N. (2015). Investigating the effect of thought suppression based on the findings of social psychology and humorous process theory. National Congress of Social Psychology of Iran, Tehran. (In Persian)
- Viscermi, H., Abdollahi Moghaddam, M. & Moradizadeh, S. (2019). Compare emotional and social maturity and sensation seeking in adolescents and ordinary criminals Khorramabad. *Rooyesh*, 8(1), 109-116. (In Persian)
- Wang, K., Huang, H., Chen, L., Hou, X., Zhang, Y., Yang, J., ... & Qiu, J. (2017). MRI correlates of interaction between gender and expressive suppression among the Chinese population. *Neuroscience*, 347, 76-84.
- Wani, M. A. & Masih, A. (2015). Emotional maturity across gender and level of education. *The International Journal of Indian Psychology*, 2(2), 63-72.
- Wegner, D. M. & Zanakos, S. (1994). Chronic thought suppression. *Journal of Personality*, 62(4), 615-640.

- Wenzlaff, R. M. & Wegner, D. M. (2000). Thought suppression. *Annual Review of Psychology*, 51(1), 59-91.
- Yusoff, M. S. B., Rahim, A. F. A., Pa, M. N. M. & Mey, S. C. (2011). The validity and reliability of the USM Emotional Quotient Inventory (USMEQ-i). Its use to measure emotional quotient (EQ) of future medical students. *International Medical Journal*, 18(4), 283-287.
- Zahn, M. A. (2007). The causes of girls' delinquency and their program implications. *Family Court Review*, 45, 456-465
- Zahn, M. A., Agnew, R., Fishbein, D., Miller, S., Winn, D. M., Dakoff, G. & Chesney-Lind, M. (2010). Causes and correlates of girls' delinquency. *Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention. US Department of Justice. Washington, DC.*
- Zhang, X., Wang, S., Liu, Y. & Chen, H. (2021). More restriction, more overeating: conflict monitoring ability is impaired by food-thought suppression among restrained eaters. *Brain Imaging and Behavior*, 15(4), 2069-2080.

مقاله پژوهشی

پیش‌بینی بزهکاری چندبعدی بر اساس نموداری عاطفی و سرکوب افکار: نقش تعدیل‌کنندگی جنسیت

فریبرز صدیقی ارفعی^۱

ریحانه تابش^۲

چکیده

بزهکاری یکی از مشکلات دوره نوجوانی است که می‌تواند سبب اختلال در نظم اجتماعی و مشکلات جدی در سطوح مختلف شود و عوامل متعددی در بروز آن دخالت دارند. این پژوهش با هدف پیش‌بینی بزهکاری چندبعدی بر اساس نموداری عاطفی و سرکوب افکار با توجه به نقش تعدیل‌کنندگی جنسیت انجام شده است. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری آن شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهرستان کاشان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بود که از این میان تعداد ۹۰ نفر از دانش‌آموزان به روش نمونه‌گیری در دسترس مورد مطالعه قرار گرفتند. گردآوری داده‌ها با پرسشنامه‌های بزهکاری چندبعدی (سهامی و همکاران، ۱۳۹۶)، نموداری عاطفی (سینگ و بهارگاو، ۱۹۷۴) و سیاهه سرکوب خرس سفید (وگنر و زاناکاس، ۱۹۹۴) انجام شد. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون هم‌زمان نشان داد که هر دو متغیر نموداری عاطفی ($\beta=0/45$) و سرکوب افکار ($\beta=0/24$) می‌توانند بزهکاری چندبعدی را در نوجوانان پیش‌بینی کنند. همچنین، بررسی نقش جنسیت در رابطه بین نموداری عاطفی و سرکوب افکار با بزهکاری مورد تأیید قرار گرفت؛ بدین معنا که تأثیر این دو متغیر بر بزهکاری در دختران و پسران متفاوت است و در پسران سرکوب افکار ۳۶ درصد و نموداری عاطفی ۴۱ درصد از بزهکاری و در دختران نیز نموداری عاطفی ۴۹ درصد بزهکاری را پیش‌بینی می‌کند. لازم به ذکر است متغیر سرکوب افکار در گروه دختران قادر به پیش‌بینی بزهکاری چندبعدی نبود. در نهایت می‌توان با

^۱ دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. (نویسنده مسئول).

fsa@kashanu.ac.ir

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران.

reyhanetabesh@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۰۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۴

بهره‌گیری از این نتایج و ارائه آموزش‌های مربوط به تقویت نمودارهای نمویافتگی عاطفی و راهبردهای سازگارانه مقابله با استرس و تنش، گام بلندی در جهت کاهش بزهکاری در نوجوانان برداشت.

واژگان کلیدی

بزهکاری چندبعدی، نمودارهای نمویافتگی عاطفی، سرکوب افکار، جنسیت

مقدمه و بیان مسئله

مسئله بزهکاری و انحراف نوجوانان از دیرباز در جامعه بشری مورد توجه اندیشمندان و پژوهشگران بوده است و هم‌اکنون نیز از مباحث عمده بسیاری از جامعه‌شناسان و روان‌شناسان است. به دلیل گرایش بالای نوجوانان به انجام اعمال بزه، جرم‌شناسان بیشتر بر روی بزهکاری نوجوانان متمرکز شده‌اند (راشد^۱، ۲۰۰۲). در واقع بررسی‌ها نشان می‌دهد که میانگین سنی ارتکاب به جرم پایین آمده و گسترش بزهکاری و جرم از جوانان به نوجوانان به شدت در حال گسترش است (رجبی‌پور، ۱۳۸۸) و ناهنجاری‌های رفتاری و گرایش به رفتارهای پرخطر از مهم‌ترین مسائل در زمینه مشکلات جوانان و نوجوانان است (کوهبنانی‌نژاد و صنعت‌خواه، ۱۳۹۸). بررسی رفتارهای بزهکارانه از نظر پیامدهایی که برای زندگی، سلامتی و رشد روانی-اجتماعی نوجوان به‌همراه دارد، دارای اهمیت ویژه‌ای است. از جمله پیامدهای آن می‌توان به افسردگی (گلدشتاین و همکاران^۲، ۲۰۰۷)، انگیزه پایین تحصیلی و پیشرفت تحصیلی کم (جینس^۳، ۲۰۰۲) و مرگ زودرس (کورنلیس و همکاران^۴، ۲۰۰۸) اشاره کرد.

به دلیل پیچیدگی عوامل مؤثر در پدیده بزهکاری، برای بررسی آن باید ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی مورد توجه قرار گیرد؛ اما بی‌شک یکی از اصلی‌ترین ابعاد آن که بر سایر جنبه‌ها نیز تأثیر عمیقی دارد، بعد روان‌شناختی است (دادستان، ۱۳۹۰). بزهکاری در هر شکلی به‌دنبال نوعی آشفتگی هیجانی ایجاد می‌شود که شخص از این طریق

^۱. Rashed

^۲. Goldstein et al

^۳. Jeynes

^۴. Cornelijs et al

برای مقابله یا کاهش فشار روانی خود اقدام می‌کند (مونت‌گومری و همکاران^۱، ۲۰۱۱). بنابراین، سازه‌ای که به افراد در مدیریت و ارزیابی عواطف و هیجانات و در نتیجه اتخاذ تصمیمات و اقدامات مناسب کمک کند، می‌تواند احتمال بروز رفتارهای بزهکارانه را نیز کاهش دهد (فیروزی، ۱۳۹۶). نمودارهای عاطفی یکی از این مؤلفه‌هاست (رافیدالی^۲، ۲۰۱۷) که به توانایی تسهیل و هدایت تمایلات عاطفی برای رسیدن به اهداف مورد نظر اشاره دارد (یوسف و همکاران^۳، ۲۰۱۱). در جریان نمو عاطفی، فرد به‌طور دائمی برای کسب سلامت عاطفی از لحاظ روانی و فردی می‌کوشد و قابلیت مقاومت در برابر تأخیر نیازها را دارد (پاستی و امینبهاوی^۴، ۲۰۰۶). در خصوص رابطه رفتارهای بزهکارانه و نمودارهای عاطفی، پژوهش‌های گوناگون از رابطه معنی‌دار میان این دو سازه و تفاوت معنی‌دار بلوغ عاطفی در نوجوانان بزهکار و غیربزهکار نشان دارند (ویسکرمی و همکاران، ۱۳۹۸)؛ در این صورت نوجوانانی که از بلوغ عاطفی بالایی برخوردارند، قابلیت مقاومت در برابر تأخیر در ارضای نیازها و تحمل تنش را دارند و این به‌نوبه خود می‌تواند مقاومت فرد را در بروز رفتارهای هنجارشکن و بزهکارانه مانند رفتارهای اعتیادآور، خشونت، قانون‌گریزی و غیره افزایش دهد. از سوی دیگر، پژوهش‌ها نشان داده افرادی که نمرات بالاتری در هیجان‌پذیری منفی و نمرات پایین‌تری در قیدوبند و تحمل ناکامی و تنش کسب می‌کنند احتمال بیشتری دارد که در واکنش به فشار، درگیر رفتارهای بزهکارانه شوند (جونز و همکاران^۵، ۲۰۱۱).

پژوهش‌های انجام شده پیرامون شناسایی عوامل مؤثر و مرتبط با بزهکاری با توجه به نقش عوامل شناختی نشان داده که برخی از رفتارهای انحرافی و هنجارشکن به‌عنوان راهبردی برای تنظیم عواطف و افکار منفی مفهوم‌سازی می‌شوند (حاجی‌علیزاده و همکاران، ۱۳۸۸ و اسپادا و ولز^۶، ۲۰۰۵). در این میان، سرکوب افکار یکی از راهبردهای مورد استفاده برای کنترل یا مدیریت افکاری است که احساسات ناخوشایندی به‌دنبال می‌آورد. در سرکوب یا سانسور، فرد

1. Montgomery et al

2. Rafeedali

3. Yusoff et al

4. Pастey & Aminbhavi

5. Jones et al

6. Spada & Wells

به دنبال آن است تا فکری را مخفی و از عیان شدن آن ممانعت کند. اما، شواهد روان‌شناختی نشان می‌دهد که این عمل نتیجه‌ای کاملاً عکس داشته و حتی وضع را بدتر از حالت عادی می‌سازد. باورها، انتظارات و قضاوت‌های ما در مورد فرآیندها و محصولات ذهنی خود می‌تواند نقش مهمی در اثربخشی یا عدم اثربخشی این فرآیندهای ذهنی ایفا کند. در واقع احساس موفقیت یا عدم موفقیت در کنترل افکار به‌عنوان یک فرآیند ذهنی احتمالاً تمایل فرد به سرکوب را تحت تأثیر قرار می‌دهد و همچنین ترس از نداشتن کنترل بر روی افکار و احساسات نیز ممکن است افراد را به سمت سرکوب سوق دهد (وانزلاف و وگنر، ۲۰۰۰). اما همان‌طور که گفته شد، پژوهش‌ها نشان داده که سرکوب افکار مربوط به رفتارهای انحرافی از قبیل مصرف الکل، مواد مخدر، سیگار، قانون‌گریزی، خشونت و خراب‌کاری می‌تواند بروز این رفتارها را تقویت کند.

یکی دیگر از مسائل مهمی که در بررسی رفتارهای انحرافی و بزهکارانه کمتر به آن پرداخته شده، مسئله جنسیت است (علی‌وردی‌نیا و خاکزاد، ۱۳۹۳). یافته‌های برخی پژوهش‌ها حاکی از وجود تفاوت‌های جنسیتی در ارتکاب بزه‌هایی همچون مصرف مواد، الکل و غیره می‌باشند (اگنیو و همکاران^۲، ۲۰۰۲؛ برایت و همکاران^۳، ۲۰۱۷؛ هررا و بوکسر^۴، ۲۰۱۹ و پیکویتو و همکاران^۵، ۲۰۱۹). برای مثال؛ مطالعات نشان داده‌اند که دختران پرخطر شگری فیزیکی کمتر و پرخطر شگری رابطه‌ای بیشتری نسبت به پسرها دارند (کالینز و همکاران^۶، ۲۰۱۷).

از سوی دیگر عوامل خطر ساز برای بزهکاری برای هر دو جنس تا حد زیادی مشابه است و ابعادی مانند روابط خانوادگی و همسالان، دلبستگی، مؤلفه‌های مربوط به سلامت روان، بلوغ عاطفی و اجتماعی و سابقه ضربه را دربر می‌گیرد (برایت و همکاران، ۲۰۱۷). اما تفاوت‌های جنسیتی باعث می‌شود که مردان و زنان به این عوامل خطر به‌طور متفاوت پاسخ دهند. به‌عنوان مثال؛ بزه‌دیدگی در کودکی با افزایش احتمال بزهکاری در جوانان زن و مرد همراه است، اما

1. Wenzlaff & Wegner

2. Agnew et al

3. Bright et al

4. Herrera & Boxer

5. Picoito et al

6. Colins et al

شدت این رابطه در زنان بیشتر است (کافمن^۱، ۲۰۰۸ و زان^۲، ۲۰۰۷). در مورد مصرف مواد نیز پیشنهاد شده که مردان نسبت به زنان، به‌ویژه در اواخر بلوغ و اوایل بزرگسالی، به‌دلیل عواملی چون انتظارات و کلیشه‌های جنسیتی مبنی بر این‌که مردان بیشتر از زنان به مصرف مواد گرایش پیدا می‌کنند تحمل بالاتر و غیره، بیشتر در معرض گرایش و ارتکاب رفتارهای بزهکارانه قرار دارند (زان و همکاران^۳، ۲۰۱۰). نتایج در خصوص علت وجود تفاوت‌های جنسیتی در میزان ارتکاب رفتارهای انحرافی متفاوت است و در طیفی از عوامل زیست‌شناختی، عوامل محیطی و عوامل درون‌فردی قرار دارد.

در نهایت از آن‌جا که آمارهای منتشره از آن حکایت دارد که برخلاف بهبود وضع زندگی از نظر معیشتی و خدمات بهداشتی در جهان، میزان جرایم و بزه‌های ارتكابی در جوانان با سرعت بیشتری رو به افزایش است، و در هر جامعه‌ای نیز نوع آن با جامعه دیگر متفاوت است (سهامی و همکاران، ۱۳۹۶)، بنابراین، بررسی علل و ریشه‌های بزهکاری و شناسایی افراد در سنین اولیه که ممکن است به‌طور بالقوه در معرض خطر ارتکاب رفتارهای بزهکارانه باشند، در طراحی برنامه‌های مداخله‌گرایانه و پیش‌گیرانه مؤثر است. همچنین با توجه به نتایج متناقض درباره تفاوت‌های جنسیتی در بروز رفتارهای بزهکارانه و این‌که به‌نظر می‌رسد منابع درونی و راهبردهای دختران و پسران در مقابله با شرایط پرفشار و آشفتگی هیجانی متفاوت است، لذا این پژوهش با هدف پاسخگویی به سؤالات زیر شکل گرفته است:

۱. آیا نمودارهای عاطفی و تمایل به سرکوب فکر توانایی پیش‌بینی بزهکاری چندبعدی در نوجوانان را دارد؟
۲. آیا جنسیت در رابطه نمودارهای عاطفی و تمایل به سرکوب فکر با بزهکاری چندبعدی در نوجوانان نقش تعدیل‌کننده دارد؟

پیشینه تحقیق

---

1. Cauffman
2. Zahn
3. Zahn et al

راج و سریواستاوا^۱ (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان "بررسی بلوغ عاطفی و تاب‌آوری در بین نوجوانان بزهکار و غیربزهکار" نشان دادند که تفاوت قابل توجهی در بلوغ عاطفی میان نوجوانان بزهکار و غیربزهکار وجود دارد.

مالدونادو و همکاران^۲ (۲۰۱۵) با بررسی تأثیر راهبردهای مختلف تنظیم هیجان بر گفتارهای پرخاشگرانه در هنگام برانگیختگی‌های هیجانی نشان دادند که سرکوب پرخاشگری، تمایل به بروز کلامی پرخاشگری را در افراد افزایش می‌دهد.

شارما و همکاران^۳ (۲۰۱۷) نیز در پژوهشی با هدف سنجش بلوغ اجتماعی و عاطفی در نوجوانان بزهکار دریافتند که در نوجوانان بزهکار سطح بلوغ اجتماعی و عاطفی پایین‌تر از نوجوانان عادی است.

ژانگ و همکاران^۴ (۲۰۲۰) در پژوهشی پیرامون بررسی محدودیت‌گذاری و سرکوب افکار مربوط به خوردن و اثرات آن بر افزایش پرخوری در افراد دارای پرهیز غذایی، دریافتند که پس از سرکوب چنین افکاری، افراد غذاهای پرکالری بیشتری را انتخاب می‌کردند. همچنین، فعالیت آن قسمتی از مغز که مسئول نظارت بر تعارض‌ها بود، کاهش یافت.

افراتی و همکاران^۵ (۲۰۲۱) در مدل‌سازی برای تعیین سهم فراشناخت‌ها، تکانشگری و سرکوب فکر در اعتیادهای رفتاری در نوجوانان دریافتند سرکوب فکر و تکانشگری به‌عنوان میانجی بین فراشناخت و اعتیاد رفتاری (اعتیاد به بازی‌های اینترنتی، شبکه‌های مجازی و اختلال رفتار جنسی و سواسی) عمل می‌کند.

ساعد و همکاران (۱۳۹۰) به بررسی نقش سرکوب فکر، عوامل فراشناختی و هیجان‌ات منفی در پیش‌بینی اختلال وابستگی به مواد پرداختند و نشان دادند که هرچه فرد دارای باورهای فراشناختی ناکارآمد و هیجان‌ات منفی بیشتری باشد و تمایل بیشتری به سرکوب فکر از خود نشان دهد، احتمال این‌که در آینده به‌سمت وابستگی به مواد گرایش پیدا کند یا به این اختلال دچار شود، بالاتر است.

1. Raje & Srivastava

2. Maldonado et al

3. Sharma et al

4. Zhang et al

5. Efrati et al

ویسکرمی و همکاران (۱۳۹۸) با مقایسه بلوغ عاطفی و اجتماعی و هیجان‌خواهی در نوجوانان پسر بزه‌کار و عادی دریافتند که بین بلوغ عاطفی و اجتماعی نوجوانان بزه‌کار و عادی تفاوت معنی‌داری وجود دارد؛ به این معنا که نوجوانان بزه‌کار از بلوغ عاطفی و اجتماعی پایین‌تری برخوردارند.

چارچوب نظری

بزه به‌عنوان عملی که برخلاف موازین، مقررات، قوانین و معیارهای فرهنگی و ارزش‌های جامعه باشد، تعریف شده است. بزه‌کاری نوعی کج‌روی است که بیشتر به هنجارشکنی گرایش دارد و به همین دلیل نسبت به جرم معنای گسترده‌تری را در برمی‌گیرد. نوع بزه در جوامع مختلف متفاوت است و در محیط‌های مختلف به شکل‌های متفاوتی دیده می‌شود. همین امر سبب شده است که هر یک از محققان آن را از دیدگاهی خاص بررسی کنند. برای مثال در ایران، سهامی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهش خود به سنجش پتانسیل افراد برای دست‌زدن به رفتارهای بزه‌کارانه می‌پردازند و هم‌زمان چهار نوع بزه را در ابعاد مختلف شناسایی و بررسی می‌کنند. بعد اول شامل مصرف مواد، الکل و سیگار است و عامل دوم بزه‌های اخلاقی از جمله ارتباط با جنس مخالف را در برمی‌گیرد. بعد سوم نیز شامل بزه‌های سطح پایین مانند خشونت و بعد چهارم انواع قانون‌گریزی را شامل می‌شود.

در بررسی پدیده بزه‌کاری باید ابعاد مختلف فردی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مورد توجه قرار گیرد؛ اما بی‌شک یکی از اصلی‌ترین ابعاد که بر سایر جنبه‌ها نیز تأثیر عمیقی دارد، بعد روان‌شناختی است (دادستان، ۱۳۹۰). پژوهش‌ها نشان‌دهنده بزه‌کاری در هر شکلی به دنبال نوعی آشفتگی هیجانی ایجاد می‌شود که شخص از این طریق برای مقابله یا کاهش فشار روانی خود اقدام می‌کند (مونت‌گومری و همکاران، ۲۰۱۱). در این بین، یکی از منابع درونی برای مقابله با آشفتگی‌های هیجانی، تنظیم هیجان و مدیریت رفتارها، نمودارهای عاطفی است. نمودارهای عاطفی به توانایی تسهیل و هدایت تمایلات عاطفی برای رسیدن به اهداف مورد نظر اشاره دارد (یوسف و همکاران، ۲۰۱۱). در جریان بلوغ عاطفی، فرد به‌طور دائمی برای کسب سلامت عاطفی از لحاظ روانی و فردی می‌کوشد و قابلیت مقاومت در برابر تأخیر

نیازها را دارد (پاستی و امین‌هاوی، ۲۰۰۶). در واقع برجسته‌ترین علامت بلوغ عاطفی توانایی تحمل تنش و پریشانی و درعین‌حال بی‌تفاوتی به برخی از محرک‌هایی است که بر فرد اثر می‌گذارند و ممکن است او را دست‌خوش احساسات منفی کنند (رافیدالی، ۲۰۱۷). لازم به ذکر است که پریشانی ممکن است نتیجه فرآیندهای شناختی یا جسمانی باشد اما به صورت یک حالت هیجانی بروز می‌کند که اغلب با تمایل برای تسکین آن تجربه هیجانی همراه است (صالحی و اصغری ابراهیم‌آباد، ۱۳۹۸).

پنج معیار اصلی برای نمودارهای عاطفی عبارتند از: ناسازگاری اجتماعی^۱، واپس‌روی هیجانی^۲، بی‌ثباتی هیجانی^۳، فروپاشی شخصیت^۴ و عدم استقلال^۵ (سینگ و بهارگاوا، ۱۹۸۴). افراد دارای ناسازگاری اجتماعی، فاقد قابلیت سازش‌پذیری با اجتماع هستند و دارای ویژگی‌هایی چون نفرت، تکبر و دروغ‌گویی هستند. واپس‌روی هیجانی نشان‌دهنده عواملی چون احساس کهنتری، بی‌قراری، خصومت و پرخاشگری است. بی‌ثباتی هیجانی شامل عدم پایدار بودن هیجان‌ات فرد، زودرنجی، آسیب‌پذیری، لجباجت و ناتوانی در حل مشکلات (منصورپور و همکاران، ۱۳۹۲). فروپاشی شخصیت شامل نشانه‌هایی مانند واکنش‌سازی، هراس، دلیل‌تراشی و رفتار ضداجتماعی است. فقدان استقلال نیز دلالت بر وابستگی فرد به دیگران دارد. افرادی که بلوغ عاطفی کمتری دارند، هیجان‌ات خود را کمتر کنترل می‌کنند و ممکن است به موقعیت‌های تنش‌زا تنها با تخلیه فوری هیجان‌ات و بروز رفتارهای ناسازگارانه پاسخ دهند (کاپری و رانی، ۲۰۱۴). از سوی دیگر یک فرد بالغ از نظر عاطفی، تجربه‌های زندگی خود را به‌مثابه تجربه یادگیری قلمداد می‌کند و از تجارب و اتفاقات مثبت لذت می‌برد و در مواجهه با تجارب منفی مسئولیت شخصی خود را می‌پذیرد، اعتماد به‌نفس خود را حفظ می‌کند و برای بهبود شرایط تلاش می‌کند. وقتی همه چیز طبق انتظار پیش نرود، فرد بالغ از راه و شیوه سازگارانه‌تری برای مواجهه با شرایط استفاده می‌کند، آشفته‌گی خود را به‌حداقل

-
1. Social Maladjustment
  2. Emotional Regression
  3. Emotional Instability
  4. Personality Disintegration
  5. Lack of Independence
  6. Singh & Bhargava
  7. Kapri & Rani

می‌رساند و زندگی را ادامه می‌دهد (سینگ و همکاران^۱، ۲۰۱۲). بنابراین نمودارهای نمویافتگی و بلوغ عاطفی می‌تواند به افراد کمک کند که راهکارهای مناسبی را برای مقابله با فشار، تنش و به‌هم‌ریختگی هیجانی به کار گیرند.

سرکوب افکار یکی دیگر از عوامل مرتبط با بزهکاری است و می‌تواند به‌عنوان یکی از راهبردهای مورد استفاده برای کنترل یا مدیریت افکاری مورد استفاده قرارگیرد که احساسات ناخوشایندی به دنبال می‌آورد. اصطلاح «سرکوب فکر» معمولاً به تلاش‌های فعالانه برای خلاص شدن از یک فکر، نادیده گرفتن و یا غیر مرتبط دانستن آن برای پردازش بیشتر اشاره دارد. در این فرآیند، فرض براین است که فکری که سرکوب می‌شود، به‌نوعی نامطلوب است. با این حال، این بدین معنا نیست که این فکر لزوماً منفی است، فقط در آن زمان برای فرد نامطلوب و ناخواسته است (پوردون^۲، ۲۰۲۰).

در مورد انگیزه‌های افراد برای سرکوب، مطالعات سیستماتیک کمی انجام شده است. اما به‌رحال برخی مطالعات، به‌خصوص در افراد و سواسی، نشان داده که رهایی از افکار مزاحم، تنظیم هیجان‌ها و عواطف و جلوگیری از وقوع نتایج نامطلوب از طریق فکر نکردن به آن، از انگیزه‌های افراد برای سرکوب بوده‌است (پوردون و همکاران، ۲۰۰۷).

درخصوص پیامدهای سرکوب، می‌توان چنین گفت که انتظارات غیرواقعی در مورد توانایی کنترل ذهن و یا بزرگ جلوه دادن اهمیت افکار ناخواسته و تلاش مضاعف برای دور کردن آن‌ها، افزایش خودانتقادی، پریشانی و اضطراب را در پی تلاش‌های ناموفق برای سرکوب افکار به‌همراه دارد. پریشانی حاصل می‌تواند منابع شناختی کافی را از فرد بگیرد و به‌نوبه خود تلاش‌های آن‌ها برای کنترل ذهنی را بیشتر تضعیف کند (کلی و کاهن^۳، ۱۹۹۴). پژوهش‌ها نشان داده که اثرات سرکوب افکار، مشکلات مربوط به ترک سیگار، الکل و غیره را افزایش می‌دهد؛ در واقع سرکوب کردن افکار مربوط به مصرف سیگار، الکل و سایر مواد مخدر، افکار مربوط به خشونت، اعمال مخالف با موازین جامعه و سایر انواع بزه و از سوی دیگر سرکوب

¹. Singh et al

². Purdon

³. Kelly & Kahn

عواطف و هیجانات منفی می‌تواند باعث قوی‌تر شدن این افکار و احساسات شده و فرد را به سمت این اعمال بزهکارانه سوق دهند.

یکی دیگر از مسائل مهمی که در بررسی رفتارهای انحرافی و بزهکارانه کمتر به آن پرداخته شده، مسئله جنسیت است (علی‌وردی‌نیا و خاکزاد، ۱۳۹۳). یافته‌های برخی از پژوهش‌ها حاکی از وجود تفاوت‌های جنسیتی در ارتکاب بزه‌هایی مانند مصرف مواد، الکل و غیره است (هررا و بوکسر، ۲۰۱۹ و پیکویتو و همکاران، ۲۰۱۹). بر اساس رویکردهای اولیه روان‌شناسی، برای تبیین تفاوت‌های جنسیتی در ارتکاب رفتارهای بزهکارانه، بیشتر به نقش عوامل زیست‌شناختی و حالات روحی زنان و مردان پرداخته می‌شد (سیگل و ولش^۱، ۲۰۱۰). در میان نظریه‌های جدیدتر که به تبیین تفاوت جنسیتی پرداخته‌اند، می‌توان به نظریه فشار عمومی رابرت آگنیو اشاره کرد. در این نظریه، دلیل ارتکاب رفتارهای انحرافی و بزهکارانه، فشارهایی عنوان شده که در طول زندگی به فرد تحمیل می‌شود و افرادی که نتوانند این فشارها و تنش‌ها را تحمل کنند، برای تعدیل و تنظیم هیجانات منفی و اضطراب ناشی از این شرایط به رفتارهای انحرافی از جمله مصرف الکل، مواد مخدر، خودکشی و غیره روی می‌آورند (هیگینز و همکاران^۲، ۲۰۱۱). آگنیو معتقد است که انحرافات اجتماعی نتیجه مستقیم حالت‌های اثرگذار منفی مانند خشم و احساسات ناخوشایند است که به دنبال روابط اجتماعی مخرب ظاهر می‌شوند و این حالت‌های اثرگذار منفی در پی منابع فشار گوناگون (مانند عدم موفقیت در دستیابی به اهداف، تجربه وقایع منفی یا از دست دادن وقایع و امتیازات مثبت) به وجود می‌آیند. اما این بدین معنا نیست که تجربه فشار و تنش، لزوماً منجر به گرایش به بزه و انحرافات اجتماعی می‌شود. بلکه علاوه بر ماهیت و نوع تجربه فرد از فشار، برخی ویژگی‌ها و منابع درونی نیز می‌تواند آن‌ها را قادر سازد تا در مقابله با خشم و محدودیت ایجاد شده در شرایط تنش‌زا و پرفشار به گونه‌ای سازگارانه‌تر رفتار کنند (سیگل، ۲۰۰۱ به نقل از علی‌وردی‌نیا و خاکزاد، ۱۳۹۲). طبق این نظریه، مردان و زنان هر دو تحت فشارهای گوناگون قرار دارند. اما، پژوهش‌ها نشان داده که زنان کمتر از مردان به رفتارهای انحرافی می‌پردازند. نظریه فشار عمومی این‌گونه توضیح می‌دهد که

1. Siegel & Welsh

2. Higgins et al

راهبردهای عاطفی، رفتاری و شناختی مردان و زنان به منابع فشار متفاوت است. همچنین، نظریه فشار، خشم را به عنوان منشأ رفتارهای انحرافی و سازوکاری که فشارها را به رفتارهای انحرافی مرتبط می‌سازد، معرفی می‌نماید. بنابراین، توانایی افراد در کنترل خشم و مدیریت هیجانات می‌تواند این رابطه را خنثی سازد (اگنیو و همکاران، ۲۰۰۲). در هر حال، نتایج درباره علل وجود تفاوت‌های جنسیتی در میزان ارتکاب رفتارهای انحرافی متفاوت است و در طیفی از عوامل زیست‌شناختی، عوامل محیطی و عوامل درون‌فردی قرار دارد.

از سوی دیگر، پژوهش‌ها نشان‌دهنده برخی تفاوت‌های جنسیتی در رفتارهای مربوط به سرکوب و نمودافتگی عاطفی است. برای مثال؛ پژوهش وانی و مسیح^۱ (۲۰۱۵) نشان داد که دانش‌آموزان پسر در بعد فروپاشی شخصیت مربوط به بلوغ عاطفی نسبت به دختران نابالغ‌تر هستند. در خصوص سرکوب افکار نیز بعضی از پژوهش‌ها از تمایل بیشتر مردان به سرکوب افکار و هیجانات (روژیر و همکاران^۲، ۲۰۱۹ و وانگ و همکاران^۳، ۲۰۱۷) حکایت دارد.

روش تحقیق

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی است که در آن پیش‌بینی بزهکاری چندبعدی بر اساس نمودافتگی عاطفی و سرکوب افکار مورد بررسی قرار گرفته است. جامعه آماری پژوهش شامل تمام دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهرستان کاشان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بود. برای محاسبه اندازه نمونه، از رابطه فیدل و تاباچنیک که با توجه به تعداد متغیرهای پیش‌بین (که در پژوهش حاضر ۳ متغیر است) محاسبه می‌شود، تعداد ۹۰ نفر از دانش‌آموزانی که قادر و مایل به شرکت در پژوهش بودند به روش نمونه‌گیری در دسترس مورد مطالعه قرار گرفتند. در این مطالعه با توجه به تعطیلی مدارس و محدودیت‌های تردد هنگام جدی شدن خطر کرونا در ایران، پرسشنامه‌ها به‌طور الکترونیکی و از طریق فضای مجازی برای افراد نمونه ارسال شد و پس از جمع‌آوری مورد تحلیل و بررسی قرار گرفتند. جهت

1. Wani & Masih

2. Rogier et al

3. Wang et al

تحلیل داده‌ها در بخش توصیفی از میانگین و انحراف معیار و در بخش استنباطی از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه مدل همزمان در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ استفاده شد.

ابزار پژوهش

پرسشنامه بزهکاری چندبعدی: این مقیاس توسط سهامی و همکاران (۱۳۹۶) ساخته شد. مقیاس به دست آمده مشتمل بر ۳۲ گویه است که چهار بعد (مصرف مواد، بزه اخلاقی، بزه سطح پایین و قانون‌گریزی) را در بزهکاری می‌سنجد؛ به طوری که عامل اول (مصرف الکل، مواد مخدر و سیگار) ۷ گویه، بزه اخلاقی (ارتباط با جنس مخالف) ۵ گویه، عامل سوم (بزه سطح پایین) با ۶ پرسش و عامل چهارم (قانون‌گریزی) با ۴ گویه، مجموعه سؤالات این پرسشنامه را می‌سازند. نمره‌گذاری این مقیاس بر اساس طیف لیکرت ۶ گزینه‌ای از فوق‌العاده زیاد تا اصلاً در نظر گرفته شده است؛ بدین صورت که فوق‌العاده زیاد نمره (۵)، خیلی زیاد (۴)، زیاد (۳)، کم (۲)، خیلی کم (۱) و اصلاً (۰) نمره‌گذاری شده است. ضریب پایایی به روش بازآزمایی برای این مقیاس از ۷۲ تا ۹۶ درصد به دست آمده و میزان آلفای کرونباخ برای کل مقیاس و خرده مقیاس‌ها نیز به ترتیب ۸۵، ۸۹، ۸۲ و ۷۰ درصد به دست آمده است (سهامی و همکاران، ۱۳۹۶).

مقیاس بلوغ عاطفی (EMS)^۱: این مقیاس دارای ۴۸ سؤال بوده و توسط سینگ و بهارگوا در سال (۱۹۷۴) تدوین شده است. هدف آن بررسی ابعاد مختلف بلوغ عاطفی (عدم ثبات عاطفی، بازگشت عاطفی، فروپاشی شخصیت، سازگاری اجتماعی و فقدان استقلال) است. نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای از هرگز تا خیلی زیاد انجام می‌شود و به این صورت که هرچه این نمرات پایین‌تر باشد بلوغ عاطفی فرد بالاتر خواهد بود. به عبارت دیگر، نمره ۲۴۰ نشان‌دهنده بی‌ثبات‌ترین وضعیت عاطفی و نمره ۴۸ معرف باثبات‌ترین حالت است. اعتبار این پرسشنامه ۶۴ درصد و پایایی آن به روش آلفای کرونباخ و تنصیف اسپیرمن براون به ترتیب ۹۳ و ۸۹ درصد به دست آمده است. روایی این مقیاس به وسیله بررسی همبستگی با سیاهه سازگاری عاطفی ۶۴ درصد به دست آمده که نشان از

۱. Emotional Maturity Scale

روایی قابل قبول این مقیاس است (سینگ و بهارگاوا، ۱۹۹۴ به نقل از سبزی و شیخ‌الاسلامی، ۱۳۹۴). در نمونه ایرانی نیز ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه ۹۳ درصد گزارش شده است (سبزی و شیخ‌الاسلامی، ۱۳۹۴).

سیاهه سرکوب خرس سفید: سیاهه سرکوب خرس سفید (وگنر و زاناکاس^۱، ۱۹۹۴)، یک سیاهه ۱۵ ماده‌ای است که برای سنجش تمایل به سرکوب فکر ساخته شده است. دامنه پاسخ به هر ماده این مقیاس از ۱ تا ۵ است. وگنر و زاناکاس (۱۹۹۴) ضریب آلفای کرونباخ ۸۹ درصد و ضرایب بازآزمایی آن از ۸۷ تا ۸۹ درصد برای کل مقیاس گزارش کرده‌اند. اعتبار این مقیاس در پژوهش ساعد و همکاران (۱۳۸۹) نیز به روش آلفای کرونباخ در نمونه غیربالینی ۹۰ درصد و ضریب اعتبار بازآزمایی آن ۵۳ درصد به دست آمد.

یافته‌های پژوهش

نمونه پژوهش حاضر شامل ۹۰ نفر بود که از این میان ۴۵ دختر و ۴۵ پسر بودند. میانگین سنی دختران ۱۶/۸۶ و میانگین سنی پسران ۱۷/۰۲ بود. در جدول ۱ اطلاعاتی در خصوص میانگین، انحراف استاندارد و آماره‌های مربوط به نرمال بودن داده‌ها ارائه شده است.

جدول ۱. آماره‌های توصیفی و بررسی نرمال بودن توزیع نمره‌های متغیرهای پژوهش

متغیر	M	SD	کجی	کشیدگی	کولموگروف-اسمیرنف	سطح معنی داری
نمویافتگی عاطفی	۱۱۴/۵۸	۲۵/۳۵	۰/۲۲	-۱/۰۲	۰/۱۲	۰/۰۶
سرکوب افکار	۳۴/۳۴	۷/۵۵	۰/۷۰	۰/۱۹	۰/۱۲	۰/۲
بزهکاری چندبعدی	۱۱۲/۳۶	۱۴/۶۱	-۰/۱۴	-۰/۶۹	۰/۰۷	۰/۰۷

منبع: یافته‌های پژوهش

نتیجه آزمون کولموگروف-اسمیرنف به شرح جدول بالا برای متغیرهای سرکوب افکار و نمویافتگی عاطفی معنادار نیست ($P \geq 0/05$). لذا توزیع متغیرها نرمال است و محقق مجاز به

^۱. Wegner & Zanakos

استفاده از آزمون‌های آماری پارامتریک است. از آنجا که مقدار درجه کجی این متغیرها بین +۱ و -۱ و درجه کشیدگی آن‌ها بین +۳ و -۳ است، فرض نرمال بودن داده‌ها تأیید می‌گردد. علاوه بر این، نتایج بررسی همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول زیر آمده است.

جدول ۲. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳
نمودارهای عاطفی	-		
سرکوب افکار	۰/۴۱*	-	
بزهکاری چندبعدی	۰/۵۲**	۰/۴۷**	-

منبع: یافته‌های پژوهش ($P < ۰/۰۵$ و $P < ۰/۰۱$)

جدول بالا حاوی نتایج ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرها است و نشان می‌دهد بین نمودارهای عاطفی و سرکوب افکار با بزهکاری چندبعدی رابطه معنی‌داری وجود دارد. لازم به ذکر است که در نمرات مربوط به نمودارهای عاطفی، نمرات پایین‌تر نشان‌دهنده بلوغ عاطفی بهتر است. لذا، همبستگی مثبت میان این متغیر و بزهکاری چندبعدی بدین معنی است که پایین بودن سطح نمودارهای عاطفی (و بالا بودن نمره فرد در پرسشنامه مربوطه) در افراد، با بزهکاری بیشتر در آن‌ها در ارتباط است. در گام بعدی جهت تبیین سهم متغیر نمودارهای عاطفی و سرکوب افکار در بزهکاری چندبعدی از تحلیل رگرسیون همزمان استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ آمده است. قبل از اجرای تحلیل رگرسیون به منظور بررسی پیش‌فرض استقلال خطاها و عدم هم‌خطی بین متغیرهای پیش‌بین (نمودارهای عاطفی و سرکوب افکار)، آماره دوربین واتسون و عامل تورم واریانس (VIF) بررسی شد. مقدار آماره دوربین واتسون در فاصله استاندارد ۱/۵ تا ۲/۵ به دست آمد (۲/۲۰) و در نتیجه استقلال خطاها تأیید می‌شود. شدت هم‌خطی چندگانه به عنوان یکی دیگر از پیش‌فرض‌های تحلیل رگرسیون، با بررسی بزرگی مقدار VIF مورد بررسی قرار گرفت و مقدار آن برای هر دو متغیر سرکوب افکار و نمودارهای عاطفی ۱/۳۵ به دست آمد و از آنجا که این مقدار در بازه ۰ تا ۵ قرار دارد، می‌توان ادعا نمود که بین متغیرهای مستقل، هم‌خطی وجود نداشته و استفاده از نتایج رگرسیون معنی

ندارد. در ادامه، متغیر نموداری عاطفی و سرکوب افکار به عنوان متغیرهای پیش‌بین و نمره بزهکاری چندبعدی به عنوان متغیر ملاک، وارد مدل شد.

جدول ۳. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه همزمان

T (p)	β	SE	B	معناداری	F	R ²	R	
۴/۵۴(۰/۰۰۰)	۰/۴۵	۰/۰۵	۰/۲۵	۰/۰۰	۲۵/۶۲	۰/۳۵	۰/۶۰	نموداری عاطفی
۲/۴۳(۰/۰۰۱)	۰/۲۴	۰/۱۹	۰/۴۶					سرکوب افکار

منبع: یافته‌های پژوهش

نتایج جدول بالا نشان می‌دهد متغیرهای پیش‌بین در مجموع ۳۵ درصد از واریانس نمرات بزهکاری را در سطح معناداری $P < ۰/۰۰۱$ پیش‌بینی می‌کنند. نموداری عاطفی ($\beta = ۰/۴۵$) و سرکوب افکار ($\beta = ۰/۲۴$) می‌توانند بزهکاری را در نوجوانان پیش‌بینی کنند. به این صورت که با افزایش سطح نموداری عاطفی در افراد و کاهش سرکوب افکار میزان بزهکاری در نوجوانان کاهش می‌یابد. در ادامه نقش پیش‌بین نموداری عاطفی و سرکوب افکار برای دختران و پسران با استفاده از دو تحلیل رگرسیون جداگانه مورد آزمون قرار گرفت. برای این کار ابتدا شاخص‌های توصیفی و همبستگی دومتغیری بین متغیرها به تفکیک این دو گروه محاسبه شد، که نتایج آن در جدول زیر گزارش شده است.

جدول ۴. میانگین و انحراف معیار و همبستگی متغیرهای پژوهش به تفکیک جنسیت

جنسیت	متغیر	میانگین	انحراف معیار
دختر	نموداری عاطفی	۱۰۸/۶۹	۲۵/۱۲
	سرکوب افکار	۳۲/۶۴	۷/۲۸
	بزهکاری چندبعدی	۱۱۰/۲۹	۱۴/۴۱
پسر	نموداری عاطفی	۱۲۰/۴۷	۲۴/۴۵
	سرکوب افکار	۳۴/۰۴	۷/۸۳
	بزهکاری چندبعدی	۱۱۳/۴۲	۱۴/۸۹

منبع: یافته‌های پژوهش

در جدول بالا مشاهده می‌شود، میزان نموداریافتگی عاطفی در دختران بیشتر از پسران (نمرات کمتر نشان از سطح بهتر نموداریافتگی) و میزان سرکوب افکار و بزهکاری در پسران بیشتر از دختران است. ضریب همبستگی میان متغیرها در دختران و پسران در جدول زیر آمده است.

جدول ۵. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش به تفکیک جنسیت

جنسیت	متغیر	۱	۲	۳
دختر	نموداریافتگی عاطفی	-		
	سرکوب افکار	۰/۴۹*	-	
	بزهکاری چندبعدی	۰/۶۰**	۰/۳۴**	-
پسر	نموداریافتگی عاطفی	-		
	سرکوب افکار	۰/۵۱*	-	
	بزهکاری چندبعدی	۰/۵۴**	۰/۵۷**	-

منبع: یافته‌های پژوهش ($P < 0/05$ و $P < 0/01$)

همان‌طور که در جدول بالا مشاهده می‌شود، در هر دو گروه دختران و پسران بین نموداریافتگی عاطفی و سرکوب افکار با بزهکاری چندبعدی رابطه معناداری وجود دارد.

مجدداً قبل از اجرای تحلیل رگرسیون چندگانه به منظور بررسی پیش‌فرض استقلال خطاها و عدم هم‌خطی بین متغیرهای پیش‌بین (نموداریافتگی عاطفی و سرکوب افکار) در دو گروه دختران و پسران، آماره دوربین واتسون و تورم واریانس (VIF) بررسی شد. مقدار آماره دوربین واتسون در دختران ۲/۲۹ و در پسران ۲/۳۷ در فاصله استاندارد ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد؛ در نتیجه استقلال خطاها تأیید می‌شود. شدت هم‌خطی چندگانه نیز با مقدار VIF مورد بررسی قرار گرفت که برای متغیر نموداریافتگی عاطفی و سرکوب افکار در گروه دختران ۱/۳۱ و در گروه پسران ۱/۳۶ به دست آمد و از آنجا که این مقدار در بازه ۰ تا ۵ قرار دارد، می‌توان اذعان نمود که بین متغیرهای مستقل، هم‌خطی وجود نداشته و استفاده از نتایج رگرسیون مانعی ندارد. در جدول زیر به بررسی ضرایب رگرسیونی در دو گروه دختران و پسران پرداخته شده است.

جدول ۶. نتایج تحلیل رگرسیون

گروه	متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	F	معناداری	B	SE	β	T (P)
دختران	نمویافتگی	۰/۵۵	۰/۳۰	۹/۳۵	۰/۰۰	۰/۲۸	۰/۰۸	۰/۴۹	۳/۳۷(۰/۰۲)
	عاطفی					۰/۲۰	۰/۲۹	۰/۱۰	۰/۷۰(۰/۴۸)
	سرکوب افکار					۰/۲۵	۰/۰۸	۰/۴۱	۳/۰۸(۰/۰۰)
پسران	نمویافتگی	۰/۶۷	۰/۴۵	۱۷/۳۵	۰/۰۰	۰/۲۵	۰/۰۸	۰/۴۱	۳/۰۸(۰/۰۰)
	عاطفی					۰/۶۸	۰/۲۵	۰/۳۶	۲/۶۹(۰/۰۱)

منبع: یافته‌های پژوهش

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد در گروه دختران، تنها نمویافتگی عاطفی می‌تواند بزهکاری را به‌طور معنادار پیش‌بینی نماید ($\beta=۰/۴۹$, $p=۰/۰۲$). در گروه پسران هر دو متغیر نمویافتگی عاطفی ($\beta=۰/۴۱$, $p=۰/۰۰$) و سرکوب افکار ($\beta=۰/۳۶$, $p=۰/۰۱$) به‌طور معنادار بزهکاری را پیش‌بینی می‌کند. مقایسه ضرایب بتا نیز نشان می‌دهد توان پیش‌بینی نمویافتگی عاطفی در گروه دختران کمی بیشتر از پسران است. با مقایسه ضرایب تبیین نیز می‌توان نتیجه گرفت در معادله رگرسیون، متغیرهای پژوهش در گروه پسران ($R^2=۰/۴۵$) در مقایسه با دختران ($R^2=۰/۳۰$) میزان بیشتری از واریانس بزهکاری را تبیین می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی بزهکاری چندبعدی بر اساس نمویافتگی عاطفی و سرکوب افکار با توجه به نقش تعدیل‌کنندگی جنسیت صورت گرفت. نتایج نشان داد که بزهکاری چندبعدی با نمویافتگی عاطفی و سرکوب افکار رابطه معناداری دارد. بدین صورت که با افزایش بلوغ عاطفی در افراد، میزان بزهکاری کاهش و با افزایش فرآیند سرکوب افکار، بزهکاری افزایش می‌یابد. هم‌چنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد هر دو متغیر نمویافتگی عاطفی و سرکوب افکار از پیش‌بینی‌کننده‌های بزهکاری در نوجوانان هستند.

نتایج حاصل از آزمون سؤال اول که نقش معنادار نمودار نمودار نمویافتگی عاطفی در بزهکاری را نشان داد با یافته‌های ویسکرمی و همکاران (۱۳۹۸)، راج و همکاران (۲۰۱۴) و شارما و همکاران (۲۰۱۷) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت از آنجا که در پدیده بزهکاری، عدم توانایی در کنترل تکانه و تمایل افراطی و وسوسه‌کننده به‌بروز هیجان‌های نامطلوب به‌عنوان نشانه‌ای قابل توجه منجر می‌شود، این مسئله می‌تواند نشان‌گر ناپختگی عاطفی در فرد بزهکار باشد که از ضعف او در مدیریت درست و به‌موقع عواطف و هیجان‌های مثبت و منفی سرچشمه می‌گیرد. فرد بالغ از نظر عاطفی مطابق با ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی پذیرفته‌شده رفتار می‌کند، تحت جریان عواطف غیرمسئولانه عمل نمی‌کند، انرژی و وقت خود را برای مشکلات خیالی تلف نمی‌کند، و دارای ویژگی‌هایی مثل خودکنترلی، خوش‌رویی، هم‌دردی، همکاری، تحمل و ثبات عاطفی می‌باشد (سگال و سوهنی^۱، ۲۰۱۸). بنابراین، نمودار نمودار نمویافتگی عاطفی از این طریق می‌تواند گرایش بزهکاری را در افراد کاهش دهد.

هم‌چنین، با توجه به نتایج پژوهش جونز و همکاران (۲۰۱۱) که نشان داد نمرات بالاتر در هیجان‌پذیری منفی و نمرات پایین‌تر در قید و بند و تحمل تنش، احتمال درگیر شدن در رفتارهای بزهکارانه در واکنش به فشار را افزایش می‌دهد. بنابراین، بلوغ عاطفی که به‌معنای داشتن احساس مناسب در زمان مناسب و بیان آن در شکل مناسب و با کیفیت مناسب و هم‌چنین مقاومت در برابر تأخیر در ارضای نیازها و تحمل تنش است، می‌تواند در جهت کنترل عواطف و احساسات افراد و در نتیجه جلوگیری از بروز رفتارهای بزهکارانه‌ای همچون خشونت، اعتیاد، قانون‌گریزی و غیره که به‌نوعی عدم توانایی فرد در کنترل تکانه را نشان می‌دهد، نقش مؤثری داشته باشد.

از طرف دیگر، عدم بلوغ عاطفی با نقص در صفاتی مانند عزت نفس، هم‌دلی و ابراز وجود همراه است که می‌تواند مانع برقراری ارتباطات بین‌فردی سالم و صحیح گردد (پاستی و امین‌هاوی، ۲۰۰۶). لذا این افراد ممکن است دچار خشونت در روابط اجتماعی، عدم توانایی ابراز هیجانی صحیح و جرأت‌ورزی در مقابل درخواست هم‌سالانشان برای مصرف مواد، الکل، سیگار و زیرپا گذاشتن قوانین اجتماعی - به‌عنوان اقسام مختلف بزهکاری - شوند.

^۱. Segal & Sawhney

نتایج حاصل از آزمون سؤال دوم که دال بر نقش مثبت و معنادار سرکوب افکار در بزهکاری است با یافته‌های ساعد و همکاران (۱۳۹۰)، مالدونادو و همکاران (۲۰۱۵)، ژانگ و همکاران (۲۰۲۰) و افراتی و همکاران (۲۰۲۱) همخوانی دارد.

پژوهش‌ها نشان داده که در بزه‌هایی چون مصرف مواد، الکل و سیگار علی‌رغم تلاش فرد برای دوری از افکار مربوط به این رفتار، خصوصاً در شرایطی که عوامل محرک خاصی وجود دارد، هم‌چنان این افکار به ذهن آن‌ها هجوم می‌آورد. این افراد معمولاً گزارش می‌دهند که به‌عنوان راهبردی برای رهایی از این افکار، تلاش‌های مشخص و فعالانه‌ای برای سرکوب آن‌ها انجام می‌دهند (پوردون، ۲۰۲۰). اما ممانعت از ورود فکر، هرچند در لحظه می‌تواند مفید واقع شود. اما، در بلندمدت قدرت زیادی به آن فکر می‌بخشد و آن فکر از مسیرهای خودآگاه و ناخودآگاه بر اعمال انسان تأثیر می‌گذارد (اسکونیان، ۱۳۹۵).

از سوی دیگر، وقتی فردی افکار مربوط به کاری غیراخلاقی را پیدا می‌کند و این افکار، احساساتی مانند ترس، ضعف یا شرم را برمی‌انگیزاند، ممکن است شخص برای رهایی از این افکار و احساسات منفی به سمت سرکوب آن گرایش پیدا کند. اما طبق پژوهش‌های انجام شده، تلاش برای سرکوب افکار ناخواسته، این افکار را بیش از حد قابل دسترسی می‌کند (کلی و کاهن، ۱۹۹۴) و هم‌چنان فرد گرفتار این افکار می‌ماند. از طرفی، سرکوب فکر باعث افزایش فعالیت جسمانی شده و نیازها و احساسات منفی را در فرد فعال کرده و کنترل مهاری را مختل می‌کند (پوردون، ۲۰۲۰). با افت کنترل مهاری در فرد، احتمال درگیر شدن او در رفتارهای غیراخلاقی و بزهکارانه به دنبال افکار مربوط به آن افزایش می‌یابد.

در خصوص نقش جنسیت نیز یافته‌ها نشان داد که در دختران تنها متغیر نمودارنگی عاطفی و در پسران هر دو متغیر نمودارنگی عاطفی و سرکوب افکار قادر به پیش‌بینی بزهکاری است. هم‌چنین ضریب پیش‌بینی نمودارنگی عاطفی در دختران بیشتر از پسران است. پس به‌طور کلی می‌توان بیان کرد که جنسیت دانش‌آموزان در رابطه بزهکاری با سرکوب افکار و نمودارنگی عاطفی تأثیرگذار است و میزان پیش‌بینی‌کنندگی متغیرهای پژوهش در دختران و پسران به‌طور متفاوتی عمل می‌کند. بدین صورت که در پسران سرکوب افکار ۲۶ درصد و نمودارنگی عاطفی

۸ درصد از بزهکاری را پیش‌بینی می‌کند و در دختران نیز نمودارهای عاطفی ۴۹ درصد بزهکاری را پیش‌بینی می‌کند.

در تبیین این نتیجه می‌توان گفت که در دختران، نمودارهای عاطفی و مدیریت هیجانی و توانایی به تأخیر انداختن نیازها-نسبت به سرکوب افکار- بر کاهش گرایش به بزهکاری تأثیر بیشتری داشته است. از سوی دیگر، ارتباطات بیشتر دختران و ابراز هیجانی آن‌ها می‌تواند باعث تخلیه هیجانی شده و بیان افکار و دغدغه‌های ذهنی خود با دیگران نیز می‌تواند به نوبه خود از سرکوب آن‌ها جلوگیری کند. در این راستا، ارائه پیشنهادات احتمالی و هم‌فکری صورت گرفته از سوی اطرافیان می‌تواند جایگزین راهکارهای نامناسب - از جمله ابراز خشونت، قانون‌شکنی، سیگار و غیره- در برابر افکار و احساسات منفی شود.

اما به‌طور کلی از لحاظ نوع گرایش به استفاده از سرکوب افکار به‌عنوان یک راهبرد شناختی تنظیم هیجان بر حسب جنسیت نتایج متناقضی وجود دارد. برخی پژوهش‌ها مانند روژیر و همکاران (۲۰۱۹) و وانگ و همکاران (۲۰۱۷) از تمایل بیشتر مردان به سرکوب افکار و هیجان‌ناحاکمی دارد. درمقابل، برخی پژوهش‌های دیگر تفاوت خاصی در زنان و مردان مشاهده نکردند. بنابراین، با استناد به پژوهش‌هایی که گرایش مردان به سرکوب افکار را گزارش کرده‌اند، می‌توان بیان داشت آن‌ها برای فرار از تجارب هیجانی بی‌آرامی و افکار ناخوشایند از راهبرد سرکوب استفاده می‌کنند و این امر، با افزایش افکار منفی، برانگیختگی و پریشانی روان‌شناختی همراه است (کلی و کاهن، ۱۹۹۴) و همه این موارد به نوبه خود در از دست دادن سازمان درون‌روانی و گرایش به رفتارهای انحرافی مؤثر است.

پژوهش حاضر همانند سایر پژوهش‌ها دارای محدودیت‌هایی است که لازم است در نظر گرفته شوند. از جمله، شرکت‌کنندگان در این پژوهش را دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهرستان کاشان تشکیل می‌دادند؛ بنابراین، باید در تعمیم نتایج این پژوهش به سایر جمعیت‌ها و گروه‌های سنی جانب احتیاط رعایت شود. همچنین از آنجا که اجرای این پژوهش همزمان با شیوع گسترده بیماری کرونا در ایران و تعطیلی مدارس بود، امکان نمونه‌گیری حضوری و نظارت کامل پژوهشگر بر نحوه اجرا وجود نداشت.

در پایان با توجه به یافته‌های پژوهشی و محدودیت‌ها پیشنهاد می‌شود سایر متغیرهای جمعیت‌شناختی از جمله سطح اقتصادی-اجتماعی خانواده نیز به‌عنوان نقش تعدیل‌کننده بررسی شود. همچنین، در پژوهش‌های آتی، آموزش‌ها و مداخلات مؤثر بر بزهکاری همچون آموزش مهارت‌های ابزار هیجان، مقابله با استرس و ذهن‌آگاهی مورد آزمایش قرار گیرد. استفاده از چنین آموزش‌هایی در قالب کارگاه‌های آموزشی در مدارس و مراکز مختلف نیز پیشنهاد می‌گردد. با توجه به این که تنظیم هیجانی، پختگی عاطفی و راهبردهای مقابله‌ای، مهارت‌محورند و قابل یادگیری و ارتقا؛ پیشنهاد می‌شود چنین مهارت‌هایی به‌خصوص در مدارس به دانش‌آموزان دختر و پسر آموزش داده شود تا از فواید آن بهره‌مند گردند.

قدردانی

از تمامی دانش‌آموزان گرامی و مدارس شهرستان کاشان که در این پژوهش صمیمانه همکاری کردند نهایت تشکر و قدردانی را داریم.

منابع

- اسکوئیان، نعمت. (۱۳۹۵). بررسی نحوه اثر سرکوب افکار بر اساس یافته‌های روانشناسی اجتماعی و تئوری فرایند طنزآمیز. کنگره ملی روانشناسی اجتماعی ایران، تهران.
- حاجی‌علیزاده، کبری، بحرینیان، عبدالمجید، نظیری، قاسم و مدرس‌غروی، مرتضی. (۱۳۸۸). نقش متغیرهای شناختی، ابعاد فراشناختی و هیجانات در رفتار سوء‌مصرف مواد. تازه‌های علوم شناختی، ۱۱(۳)، ۱-۱۲.
- دادستان، پروین. (۱۳۹۰). روان‌شناسی جنایی. تهران: انتشارات سمت.
- رجبی‌پور، محمود. (۱۳۸۸). بزهکاری دانش‌آموزان و امکان پیشگیری اجتماعی رشد‌مدار (از دیدگاه کارشناسان آموزش و پرورش). دانش انتظامی، ۱۰(۲)، ۱۵۸-۱۲۸.
- ساعده، امید، پوراحسان، سمیه، اصلانی، جلیل و زرگر، محمد. (۱۳۹۰). نقش سرکوب فکر، عوامل فراشناختی و هیجانات منفی در پیش‌بینی اختلال وابستگی به مواد. اعتیادپژوهی، ۵(۱۸)، ۸۴-۶۹.
- سبزی، ندا و شیخ‌الاسلامی، راضیه. (۱۳۹۴). نقش واسطه‌ای نمودارهای عاطفی در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و همدلی. روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی، ۱۲(۴۶)، ۱۵۳-۱۴۱.
- سهامی، سوسن، حسین‌زئی، عنایت‌اله و پرویززاده، عاطفه. (۱۳۹۶). ساخت و اعتباریابی مقیاس بزهکاری چندبعدی نوجوانان و جوانان. روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی، ۸(۲۹)، ۸۶-۷۱.
- صالحی، بلن و اصغری ابراهیم‌آباد، محمدجواد. (۱۳۹۸). بررسی نقش مذهب و تحمل پریشانی هیجانی در پیش‌بینی امنیت روانی زنان نابارور. مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان، ۱۷(۱)، ۱۹۲-۱۶۵.
- علیوردی‌نیا، اکبر و خاکزاد، زینب. (۱۳۹۲). تبیین تفاوت‌های جنسیتی در رفتارهای انحرافی بر اساس نظریه فشار عمومی. جامعه‌شناسی ایران، ۱۴(۴)، ۹۷-۱۳۰.
- فیروزی، منیژه. (۱۳۹۶). آکسیتیمیا و ادراک تنهایی زنگ خطری برای گرایش دختران به رفتارهای پرخطر. مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان، ۱۵(۳)، ۲۱۲-۱۸۹.

کوهبنانی‌نژاد، سیده‌مینا و صنعت خواه، علیرضا. (۱۳۹۸). بررسی میزان رفتارهای پرخطر و سنجش عوامل خانوادگی و آموزشی مؤثر بر آن در دانش‌آموزان دختر کرمان. *مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*، ۱۷(۴)، ۳۷-۷۰.

منصورنژاد، زهرا، پورسید، سیدرضا، کیانی، فریبا و خدابخش، محمدرضا. (۱۳۹۲). اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر تحول بلوغ عاطفی دانشجویان دختر در آستانه ازدواج. *اصول بهداشت روانی*، ۱۵(۵۹)، ۱۷۰-۱۵۸.

ویسکرمی، حسنعلی، عبدالهی، مریم و مرادی‌زاده، سیروس. (۱۳۹۸). مقایسه بلوغ عاطفی و اجتماعی و هیجان‌خواهی در نوجوانان پسر بزه‌کار و عادی شهر خرم‌آباد. *رویش روان‌شناسی*، ۸(۱)، ۱۱۶-۱۰۹.

- Agnew, R., Brezina, T., Wright, J. P. & Cullen, F. T. (2002). Strain, personality traits, and delinquency: Extending general strain theory. *Criminology*, 40(1), 43-72.
- Aliverdinia, A. & Khakzad, Z. (2013). Explaining gender differences in deviant behaviors with general strain theory. *Iranian Journal of Sociology*, 14(4), 97-130. (In Persian)
- Bright, C. L., Sacco, P., Kolivoski, K. M., Stapleton, L. M., Jun, H. J. & Morris-Compton, D. (2017). Gender differences in patterns of substance use and delinquency: A latent transition analysis. *Journal of Child & Adolescent Substance Abuse*, 26(2), 162-173.
- Cauffman, E. (2008). Understanding the female offender. *Future of Children*, 18, 119-142.
- Colins, O. F., Fanti, K. A., Salekin, R. T. & Andershed, H. (2017). Psychopathic personality in the general population: Differences and similarities across gender. *Journal of Personality Disorders*, 31(1), 49-74.
- Cornelius, J. R., Reynolds, M., Martz, B. M., Clark, D. B., Kirisci, L. & Tarter, R. (2008). Premature mortality among males with substance use disorders. *Addictive Behaviors*, 33(1), 156-160.
- Efrati, Y., Kolubinski, D. C., Marino, C. & Spada, M. M. (2021). Modelling the contribution of metacognitions, impulsiveness, and thought suppression to behavioural addictions in adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(7), 1-21.
- Firoozi, M. (2017). Alexithymia and Perceived Loneliness: An Alarm for Girls' Tendency to High-Risk Behaviors. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 15(3), 189-212. (In Persian)

- Goldstein, A. L., Walton, M. A., Cunningham, R. M., Trowbridge, M. J. & Maio, R. F. (2007). Violence and substance use as risk factors for depressive symptoms among adolescents in an urban emergency department. *Journal of Adolescent Health*, 40, 276- 279.
- Haji Alizadeh, K., Bahreinian, A., Naziri, G. & Modares Gharavi, M. (2009). The role of cognitive variables, metacognitive dimensions and emotions in substance abuse behaviors. *Advances in Cognitive Sciences*, 11(3), 1-12. (In Persian)
- Herrera, C. M. & Boxer, P. (2019). The role of gender in risk for substance use among justice-involved youth. *Children and Youth Services Review*, 100, 485-493.
- Higgins, G. E., Piquero, N. L. & Piquero, A. R. (2011). General strain theory, peer rejection, and delinquency/crime. *Youth & Society*, 43(4), 1272-1297.
- Jeynes, W. H. (2002). The relationship between the consumption of various drugs by adolescents and their academic achievement. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 28(1), 15-35.
- Jones, S. E., Miller, J. D. & Lynam, D. R. (2011). Personality, antisocial behavior, and aggression: A meta-analytic review. *Journal of Criminal Justice*, 39(4), 329-337.
- Kapri, U. C. & Rani, N. (2014). Emotional maturity: Characteristics and levels. *International Journal of Technological Exploration and Learning*, 3(1), 359-361.
- Kelly, A. E. & Kahn, J. H. (1994). Effects of suppression of personal intrusive thoughts. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(6), 998-1006.
- Kouhbanani Nejad, S. & Sanatkah, A. (2019). Investigating the rate of high-risk behaviors and measuring the family and educational factors affecting it in female students of Kerman. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 17(4), 37-70. (In Persian)
- Maldonado, R. C., DiLillo, D. & Hoffman, L. (2015). Can college students use emotion regulation strategies to alter intimate partner aggression-risk behaviors? an examination using I3 theory. *Psychology of Violence*, 5, 46-55.
- Mansournejad, Z., Poorseyed, S., Kiani, F. & Khodabakhsh, M. (2013). Effectiveness of communication skills training on emotional maturity evolution of female students on the eve of marriage. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 15(59), 158-170. (In Persian)
- Montgomery, K. L., Thompson, S. J. & Barczyk, A. N. (2011). Individual and relationship factors associated with delinquency among throwaway adolescents. *Children and Youth Services Review*, 33(7), 1127-1133.

- Pastey, G. S. & Aminbhavi, V. A. (2006). Impact of emotional maturity on stress and self confidence of adolescents. *Journal of Indian Academy of Applied Psychology*, 32(1), 69-75.
- Picoito, J., Santos, C., Loureiro, I., Aguiar, P., & Nunes, C. (2019). Gender-specific substance use patterns and associations with individual, family, peer, and school factors in 15-year-old Portuguese adolescents: a latent class regression analysis. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 13(1), 1-12.
- Purdon, C. (2020). Thought suppression. Oxford University Press.
- Purdon, C., Rowa, K. & Antony, M. M. (2007). Diary records of thought suppression by individuals with obsessive-compulsive disorder. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 35, 47-59.
- Rafeedali, E. (2017). Influence of self concept and emotional maturity on leadership behaviour of secondary schools heads in Kerala, *European Journal of Education Studies*, 8(11), 11-19.
- Rajabipur, M. (2008). Criminal activity among students in Iran: How the police may prevent its growing trends in the society, from the perspective of education experts. *Danesh-e-Entezami*, 10(2), 128-151. (In Persian)
- Raje, D. & Srivastava, N. (2014). A study of emotional maturity and resilience among the juvenile delinquents and non-juvenile delinquents. *Indian Journal of Health & Wellbeing*, 5(9), 1078-1080.
- Rashed, A. (2002). Juvenile Delinquency in Saudi Arabia: Testing Social Disorganization Theory. Mississippi State University: ProQuest Dissertations Publishing.
- Richmond, S., Hasking, P. & Meaney, R. (2017). Psychological distress and non-suicidal self-injury: The mediating roles of rumination, cognitive reappraisal, and expressive suppression. *Archives of Suicide Research*, 21(1), 62-72.
- Rogier, G., Garofalo, C. & Velotti, P. (2019). Is emotional suppression always bad? A matter of flexibility and gender differences. *Current Psychology*, 38(2), 411-420.
- Sabzi, N. & Sheikholeslami, R. (2016). The mediating role of emotional maturity in the relationship between family communication patterns and empathy. *Developmental Psychology (Journal of Iranian Psychologist)*, 12(46), 141-153. (In Persian)
- Saed, O., Purehsan, S., Aslani, J. & Zargar, M. (2011). The role of thought suppression, meta-cognitive factors and negative emotions in prediction of substance dependency disorder. *Etiadpajohi*, 5(18), 69-84. (In Persian)
- Sahami, S., Hosseinzehi, E. & Parvizzadeh, N. (2017). Building and validationg multidimensional scale pf adolescent and youth juvenile

- delinquency. *Journal of Psychological Models and Methods*, 8(3), 71-86. (In Persian)
- Salehi, B. & Asghari Ebrahim Abad, M. (2019). Investigating the impact of the role and dimensions of religion and distress tolerance in predicting the psychological safety of infertile women. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 17(1), 165-192. (In Persian)
- Sehgal, K. & Sawhney, S. (2018). Delinquency proneness among adolescents in relation to emotional maturity and demographic variables. *Aayushi International Interdisciplinary Research Journal*, 5(3), 24-27.
- Sharma, N., Sharma, S. & Kang, T. K. (2017). Assessment of social and emotional maturity in juvenile delinquents. *Indian Journal of Positive Psychology*, 8(4), 645-647.
- Siegel, L. J. & Welsh, B. C. (2014). *Juvenile Delinquency: Theory, Practice, and Law*. United States: Cengage Learning.
- Singh, D., Kaur, S. & Dureja, G. (2012). Emotional maturity differentials among university students. *Journal of Physical Education and Sport Management*, 3(2), 41-45.
- Spada, M. M. & Wells, A. (2005). Metacognitions, emotion and alcohol use. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 12, 150-155.
- Squian, N. (2015). Investigating the effect of thought suppression based on the findings of social psychology and humorous process theory. National Congress of Social Psychology of Iran, Tehran. (In Persian)
- Viscermi, H., Abdollahi Moghaddam, M. & Moradzadeh, S. (2019). Compare emotional and social maturity and sensation seeking in adolescents and ordinary criminals Khorramabad. *Rooyesh*, 8(1), 109-116. (In Persian)
- Wang, K., Huang, H., Chen, L., Hou, X., Zhang, Y., Yang, J., ... & Qiu, J. (2017). MRI correlates of interaction between gender and expressive suppression among the Chinese population. *Neuroscience*, 347, 76-84.
- Wani, M. A. & Masih, A. (2015). Emotional maturity across gender and level of education. *The International Journal of Indian Psychology*, 2(2), 63-72.
- Wegner, D. M. & Zanakos, S. (1994). Chronic thought suppression. *Journal of Personality*, 62(4), 615-640.
- Wenzlaff, R. M. & Wegner, D. M. (2000). Thought suppression. *Annual Review of Psychology*, 51(1), 59-91.
- Yusoff, M. S. B., Rahim, A. F. A., Pa, M. N. M. & Mey, S. C. (2011). The validity and reliability of the USM Emotional Quotient Inventory (USMEQ-i). Its use to measure emotional quotient (EQ) of future medical students. *International Medical Journal*, 18(4), 283-287.

- Zahn, M. A. (2007). The causes of girls' delinquency and their program implications. *Family Court Review*, 45, 456–465
- Zahn, M. A., Agnew, R., Fishbein, D., Miller, S., Winn, D. M., Dakoff, G. & Chesney-Lind, M. (2010). Causes and correlates of girls' delinquency. *Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention. US Department of Justice. Washington, DC.*
- Zhang, X., Wang, S., Liu, Y. & Chen, H. (2021). More restriction, more overeating: conflict monitoring ability is impaired by food-thought suppression among restrained eaters. *Brain Imaging and Behavior*, 15(4), 2069-2080.

© 2022 Alzahra University, Tehran, Iran. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International (CC BYNC 4.0 license) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

نویسندگان

fsa@kashanu.ac.ir

فریبرز صدیقی ارفعی

دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه کاشان، دارای مقالات متعدد در حوزه مسائل تربیتی، آسیب‌های اجتماعی و خانواده.

reyhanetabesh@yahoo.com

ریحانه تابش

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه کاشان، دارای چند مقاله در زمینه مسائل تربیتی و آسیب‌های اجتماعی در دانش‌آموزان و دانش.